

POŽIADAVKY NA PREPRAVNÝ PORIADOK V CESTNEJ NÁKLADNEJ DOPRAVE

Miloš Poliak¹

Viacerí dopravcovia v cestnej nákladnej doprave nemajú vypracovaný prepravný poriadok a ani nevedia, že takýto dokument sa v cestnej doprave používa. Sú dopravcovia, ktorí považujú prepravný poriadok za doklad výlučne používaný v osobnej doprave. Taktiež na internetových poradách je možné zistiť, že prepravný poriadok je téma, ktorá dopravcov zaujíma. Najčastejšie otázky dispečerov a majiteľov firiem je možné zhrnúť do nasledujúcich okruhov:

- Je prepravný poriadok povinný?
- Čo musí obsahovať prepravný poriadok?

Povinnosť vypracovať prepravný poriadok stanovuje zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave, ktorý medzi povinnosťami dopravcu uvedené v § 7 požaduje na prvom mieste: prevádzkovať cestnú dopravu podľa prepravného poriadku. To znamená, prepravný poriadok musí vypracovať každý dopravca, ktorý podniká v cestnej doprave.

Na prepravný poriadok sa priamo odvolávajú platné predpisy upravujúce zmluvný vzťah dopravcu a prepravcu. Napr. v prípade, že dopravca vykonáva vnútroštátnu prepravu pre fyzické osoby, je povinný sa riadiť pri uzatváraní zmluvy o preprave Občianskym zákonníkom (zákon č. 40/1964 Zb.). Občiansky zákonník sa na viacerých miestach práve odvoláva na prepravný poriadok dopravcu. Napr. prepravným poriadkom nákladnej dopravy sa má stanoviť určenie náhrady škody, ktorá vznikla z omeškania prepravy. Prepravný poriadok podľa Občianskeho zákonníka musí stanovovať, akým spôsobom môže prepravca dávať nové príkazy počas prepravy a pod.

Prepravný poriadok v nákladnej doprave musí obsahovať prepravné podmienky dopravcu potrebné na uzavretie prepravnej zmluvy, najmä:

- druh prevádzkovej cestnej dopravy a rozsah poskytovaných dopravných služieb,
- spôsob uzavretia a platnosť zmluvy o preprave osôb alebo zmluvy o preprave tovaru,
- práva a povinnosti dopravcu, najmä rozsah zodpovednosti za spôsobenú škodu na zdraví cestujúcich a zvierat a na tovare, batožine alebo iných veciach a rozsah z toho vyplývajúcich nárokov cestujúcich, odosielateľov a príjemcov vecí na náhradu škody alebo na zľavu z ceny prepravy.

Zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave ďalej stanovuje ďalšie požiadavky pre jednotlivé druhy dopravy.

Prepravný poriadok v nákladnej doprave ďalej musí obsahovať:

- rozsah dopravných služieb, ktoré dopravca poskytuje odosielateľom a príjemcom vecí,

---

¹ doc. Ing. Miloš Poliak, PhD; Katedra cestnej a mestskej dopravy, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline; Univerzitná 1; 010 26 Žilina; tel.: 041/513 3531; Milos.Poliak@fpedas.uniza.sk

- rozsah ich spolupráce s dopravcom, najmä pravidlá prepravy rôznych druhov vecí a živých zvierat,
- podmienky pristavovania vozidiel na nakládku a vykládku.

Doprovca je **povinný zverejniť prepravný poriadok na svojom webovom sídle** a iným vhodným spôsobom. To znamená, každý dopravca musí mať internetovú stránku, na ktorej musí byť zverejnený prepravný poriadok. Vo februári 2013 bola na Žilinskej univerzite v Žiline spracovaná analýza dostupnosti prepravných poriadkov dopravcov nákladnej dopravy na svojich internetových stránkach. Až 80 % dopravcov **nemá zverejnené prepravné poriadky** a je možné predpokladať, že viacerí z nich prepravné poriadky nemajú ani vypracované. Ak dopravca nemá zverejnený prepravný poriadok, Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie má právo podľa § 48 zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave uložiť dopravcovi **pokutu vo výške od 100 do 5000 €**. Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie uloží **pokutu od 5 000 eur do 50 000 eur**, ak ide o opakované konanie nezverejnenia prepravného poriadku, ku ktorému došlo do dvoch rokov od právoplatnosti rozhodnutia o uložení predchádzajúcej pokuty.

Zverejnený prepravný poriadok je súčasťou návrhu dopravcu na uzavretie prepravnej zmluvy a po jej uzatvorení je jeho obsah súčasťou zmluvných práv a povinností účastníkov zmluvy. Ak v prepravnom poriadku nie je uvedený deň začiatku platnosti, prepravný poriadok je platný odo dňa jeho zverejnenia na webovom sídle.

Sťažnosti a reklamácie na plnenie záväzkov z prepravného poriadku a ich vybavovanie dopravcom podľa reklamačného poriadku preskúmava Slovenská obchodná inšpekcia.

Vzhľadom na to, že výrazná väčšina dopravcov nemá zverejnené prepravné poriadky v nasledujúcej časti je uvedená rámcová štruktúra, podľa ktorej by mal postupovať dopravca pri spracovaní vlastného prepravného poriadku:

- **základné ustanovenia:**
  - úvodné ustanovenia – zadefinovanie prepravného poriadku (napr.: Tento prepravný poriadok obsahuje prepravné podmienky dopravcu potrebné na uzavretie prepravnej zmluvy) a zadefinovanie dopravcu (obchodné meno, sídlo a oprávnenia na podnikanie v cestnej nákladnej doprave).
  - druh prevádzkovej cestnej dopravy a rozsah poskytovaných dopravných služieb – je potrebné uviesť, či dopravca vykonáva iba vnútroštátnu alebo aj medzinárodnú dopravu.
  - vymedzenie prepravovaných vecí dopravcom - definovať, aké zásielky je schopný prepraviť (napr.: kvapalné, kusové, vozidlové, ADR, drevo, zvitky, atď.)
  - vecí vylúčené z prepravy – vymenovať veci, ktoré dopravca vzhľadom na svoju technickú základňu neprepravuje (napr.: živé zvieratá, ADR, rýchloskaziteľné potraviny, zvitky, atď.),
  - Podmienky pristavovania vozidiel na nakládku a vykládku a rozsah spolupráce odosielateľa a príjemcu vecí s dopravcom – podrobne definovanie povinností dopravcu a povinností prepravcu podľa podmienok konkrétneho dopravcu.

- **Spôsob uzavretia a platnosť zmluvy o preprave vecí vo vnútroštátnej cestnej nákladnej doprave:**
  - Základné ustanovenie k zmluve o preprave vecí vo vnútroštátnej cestnej nákladnej doprave – vymedzenie právnych predpisov, podľa ktorých sa uzatvára zmluva o preprave (najmä zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník a zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník),
  - Povinnosti objednávateľa prepravy a príjemcu zásielky – najmä ako je možné podať dopravcovi objednávku na prepravu a aký je povinný obsah objednávky (napr.: obchodné meno objednávateľa prepravy, adresu, IČO, IČ DPH, e-mail, číslo telefónu a podľa potreby aj iné kontaktné údaje, informácie o zásielke (druh, hrubú hmotnosť, počet kusov, rozmery, požiadavky na upevnenie), miesto odoslania a miesto určenia zásielky, ak je požadovaný tak aj čas naložky a čas vykládky). Ďalej je potrebné upraviť, ako sa z objednávky stáva zmluva o preprave (napr.: ak dôjde k ústnej alebo telefonickej dohode dopravcu a odosielateľa o rozsahu, čase, prípadne o spôsobe vykonania požadovanej prepravy; okamžikom, keď písomne, e-mailom, faxom alebo iným hodnoverným spôsobom potvrdenie dopravcom o jej prijatí došlo objednávateľovi; začatím objednanej prepravy dopravcom).
  - Zodpovednosť dopravcu za škodu na zásielke a za nedodržanie podmienok prepravy – definovanie zodpovednosti dopravcu ako aj okolností, za ktorých dopravca za škodu nezodpovedá (napr.: Za škodu na zásielke však dopravca nezodpovedá, ak preukáže, že bola spôsobená odosielateľom, príjemcom alebo vlastníkom zásielky, chybou alebo prirodzenou povahou obsahu zásielky včítane obvyklého úbytku, okolnosťou, ktorú dopravca nemohol odvrátiť (záplava, zemetrasenia a pod.), chybným obalom, na ktorý dopravca upozornil odosielateľa pri prevzatí zásielky na prepravu). Podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník dopravca zodpovedá za škodu do plnej výšky hodnoty prepravovanej zásielky. V prepravnom poriadku má dopravca možnosť obmedziť túto zodpovednosť do konkrétnej výšky.
  - Podmienky zmeny prepravnej zmluvy a odstúpenia od zmluvy – upraviť podmienky, ak dopravca nemôže vykonať dohodnutú prepravu alebo ju nemôže vykonať za dohodnutých podmienok alebo ak sa vyskytne po prijatí zásielky na prepravu prekážka, pre ktorú nie je možné prepravu začať alebo v nej pokračovať.
  - Prepravné listiny v nákladnej cestnej doprave – definovanie, aké údaje musí obsahovať prepravná listina (napr.: názov (meno) odosielateľa a príjemcu, obvyklé pomenovanie obsahu zásielky a jej obalu, počet kusov, celkovú hmotnosť zásielky, miesto naložky a miesto vykládky, dátum a potvrdenie prevzatia zásielky dopravcom a príjemcom, miesto pre výhrady dopravcu). Stanovenie, ktoré doklady sa považujú vo vnútroštátnej cestnej nákladnej doprave za prepravnú listinu (napr.: prepravný list vyplnený a odovzdaný odosielateľom, dodací list).
- **Spôsob uzavretia a platnosť zmluvy o preprave vecí v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave**
  - Základné ustanovenie k zmluve o preprave vecí v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave - vymedzenie právnych predpisov, podľa ktorých sa

uzatvára zmluva o preprave (najmä Dohovor CMR – vyhláška č. 11/1975 Zb. a zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník),

- Povinnosti objednávateľa prepravy a príjemcu zásielky
- Prepravné listiny v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave – definovanie dokladu o uzavretí prepravnej zmluvy, nákladného listu CMR. Definovanie povinného obsahu nákladného listu (napr. miesto a dátum vystavenia, meno a adresu odosielateľa, meno a adresu dopravcu, miesto a dátum prevzatia zásielky (nakládka) a miesto jej určenia (vykládka), meno a adresu príjemcu (aj DIČ - daňové identifikačné číslo), obvyklé pomenovanie povahy prepravovaných vecí (označenie tovaru) a druh obalu, počet kusov, ich zvláštne značky a čísla, celkovú hmotnosť zásielky alebo iným spôsobom vyjadrené množstvo tovaru, náklady spojené s prepravou (dovozné, vedľajšie poplatky, cla a ostatné výdaje vznikajúce od okamžiku uzavretia zmluvy až do vydania zásielky), pokyny potrebné pre colné a iné úradné jednanie (napr. uvedené vstupné a výstupné colné úrady, ktoré zároveň musia súhlasiť s údajmi uvedenými v karnete TIR, ak sa pri preprave používa alebo v iných colných dokladoch), údaj o tom, že preprava aj napriek akejkoľvek opačnej doložke podlieha ustanoveniam Dohovoru CMR).
- Zodpovednosť dopravcu za škodu na zásielke a za nedodržanie podmienok prepravy – definovanie zodpovednosti dopravcu (podľa dohovoru CMR) a okolností, pri ktorých je zbavený svojej zodpovednosti (napr.: použitie otvorených vozidiel bez plachiet, ak takéto použitie bolo výslovne dojednané a poznamenané v nákladnom liste, chýbajúci obal alebo chybný obal zásielky, ktorá je pre svoju povahu, ak nie je riadne zabalená, alebo ak nie je balená vôbec, je vystavená stratám alebo poškodeniu, manipulácia, naloženie, uloženie alebo vyloženie zásielky odosielateľom, príjemcom alebo osobami konajúcimi za odosielateľa alebo príjemcu, prirodzená povaha určitého tovaru, pre ktorú podlieha úplnej alebo čiastočnej strate alebo poškodeniu, najmä lomom, hrdzou, vnútorným kazením, vysychaním, unikaním, normálnym úbytkom alebo pôsobením hmyzu alebo hlodavcov, nedostatočné alebo chybné značky alebo čísla jednotlivých kusov zásielky, preprava živých zvierat).
- Podmienky zmeny prepravnej zmluvy a odstúpenia od zmluvy,
- **Osobitný spôsob prepravy** – v samostatnom oddieli sa rozoberú osobitné spôsoby prepravy, ktoré dopravca vykonáva – napr. preprava nebezpečných vecí, preprava živých zvierat, preprava rýchloskaziteľných potravín a pod. Pre tieto prepravy je potrebné definovať:
  - Základné ustanovenia,
  - Povinnosti odosielateľa a príjemcu,
  - Povinnosti dopravcu.
- **Záverečné ustanovenia**
  - Reklamačné konanie
  - Zverejnenie prepravného poriadku cestnej nákladnej dopravy a jeho platnosť.

Tab. 1 Dopravcovia so zverejneným prepravným poriadkom

Kraj	Dopravca
Bratislavský	Globus Car, s.r.o Express Truck Slovakia, s.r.o Sodema, s.r.o
Trnavský	Domes Trnava, s.r.o. Trnavská NAD, a. s. MAJTEX-Ladislav Petrovič, spol. s.r.o.
Trenčiansky	VOP Trenčín, a.s. EKO ENERGIA
Žilinský	PEVAS SK, a.s. ZTS – Doprava, s.r.o. Maneda, s.r.o. DOPRAMAX s.r.o. SANTA-TRANS.SK, s.r.o.
Nitriansky	Topnad, a.s., Topoľčany Progress IRM, s.r.o. Július Daru DARU-TRANS GFS Slovakia s.r.o.
Banskobystrický	D.K.C., s. r. o Hermes s. r. o. SLIVKA, s.r.o., Banská Bystrica
Prešovský	Autotransport s.r.o. Chemostav a.s. Domir s.r.o.
Košický	UND-03 a.s. Košice Steel Trans, s.r.o., Košice BOM-EX MI, s.r.o., Michalovce

Napriek tomu, že zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave platí od 1. marca 2013, pri analýze zverejnených prepravných poriadkov na webových sídlach dopravcov počas mesiaca marec 2013 sa zistilo, že veľká väčšina dopravcov nemá zverejnené prepravné poriadky podľa požiadaviek právnych predpisov. V nasledujúcej tabuľke sú uvedení dopravcovia, ktorí majú zverejnené prepravné poriadky na svojom webovom sídle.

Tento príspevok vznikol vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a vývoj pre projekt:

Centrum excelentnosti pre systémy a služby inteligentnej dopravy II.,
ITMS 26220120050 spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

"Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ"

**LOGISTICKÝ
MONITOR**

Internetové noviny pre rozvoj
logistiky na Slovensku.
ISSN: 1336-5851